

суспільства. Разом з тим, високі показники запасу довіри громадян до волонтерських організацій можуть позитивно вплинути і на довіру громадським організаціям, які за мету мають реальну громадську діяльність.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Від сильного громадянського суспільства до сталої громадської участі. Матеріали публічної дискусії “Громадянське суспільство в 2018-му: нові виклики, нові завдання”. URL: <http://dif.org.ua/article/vid-silnogo-gromadyanskogo-suspilstva-do-staloi-gromadskoi-uchasti>.
2. Громадянське суспільство України: сучасні практики та виклики розвитку: аналіт. доповідь / В. М. Яблонський, Т. В. Андріюченко, І. Е. Бекешкіна [та ін.]; за заг. ред. О. А. Корнієвського, Ю. А. Тищенко, В. М. Яблонського. – Київ: НІСД, 2018. – 128 с.
3. *Мордовець М. В.* Громадянська активність в Україні: динаміка та основні форми. Актуальні проблеми політики. 2014. Вип. 53. С. 241-252. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/1829/Mordovets%20Gromadyanska%20aktivnyst.pdf?sequence=1>.

О. О. Постоловська
*викладач кафедри політичних наук,
публічного управління та адміністрування
НПУ імені М. П. Драгоманова
(м. Київ)*

ГЕНДЕРНІ ДЕТЕРМІНАНТИ ФОРМУВАННЯ ПОЛІТИЧНОЇ ЕЛІТИ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ

Серед засадничих принципів демократичного життя є гендерна рівність. Міжнародне право визначає рівність чоловіків та жінок в усіх аспектах політичного процесу. Питання участі жінок у політиці та безпосередньо у процесі прийняття рішень базуються на міжнародних та Європейських стандартах і має практичний досвід вирішення. Проблема представлення жінок у політичній еліті аналізується з точки зору можливості жінки нарівні із чоловіками бути на посаді чи реальне знаходження на посадах, які пов’язані із прийняттям рішення чи здійсненні впливу на їх прийняття. Цей “маркер” може розглядатись як показник гендерної рівності суспільства. Представлення та захист інтересів виборців, а також різних соціальних груп (етнічних, професійних, регіональних, релігійних, демографічних) потребує не лише участі чоловіків. Низький рівень представництва і незначна участь жінок у процесах прийняття рішень є одним із викликів сучасної демократії.

Вивчаючи питання представлення жінок у політичній еліті, варто звернутися до Пекінської платформи 1995 року, де наголошується про те, що “рівність під час ухвалення рішень є невід’ємною частиною визнання прав жінок, та що рівна участь жінок у процесі прийняття рішень є не тільки вимогою звичайної справедливості або демократичності, але також необхідною умовою врахування інтересів жінок” [3, с. 4].

Фахівці відзначають світову тенденцію зростання участі жінок у прийнятті політичних рішень. Дослідження фіксують, що “дев’ять країн (у 2017 році їх було шість) мають близько 50% або більше жінок на міністерських посадах: Іспанія (47%), Нікарагуа (55,6%), Швеція (54,4%), Албанія (53,3%), Колумбія(52,9%), Коста-Ріка (51,9%), Руанда (51,9%), Канада (50%) і Франція (50%). ... Серед країн пострадянського простору лідирують Латвія, Молдова та Естонія, де понад третина міністрів – жінки. У Грузії цей показник сягає 27%, в Україні – 20%. До речі, приблизно на цьому ж рівні в загальному списку розташувалися Велика Британія та США [1;2]. Основними сферами, де задіяні жінки, є переважно соціальні питання, а також, “порівняно з 2017 роком на 30% збільшилася кількість жінок-міністерок оборони, на 52,9% – міністерок фінансів і на 13,6% – міністерок закордонних справ” [2].

Водночас президентка Міжпарламентського союзу й депутатка Мексики Г. Куевас Баррон вказує, що попри “певний позитивний рух, переважна більшість очільників урядів – чоловіки. ... Важливо визначити основні бар’єри, які перешкоджають доступу жінок до прийняття рішень” [2].

В останні роки в Україні помітним є прогрес у забезпеченні гендерної рівності. Водночас не можна сказати про високий рівень участі українських жінок у процесах прийняття державних рішень. Україна демонструє освіченість і високу кваліфікацію жінок, значну частку жінок серед українських виборців. Разом з тим, є недооціненим потенціал жінок у політичній еліті. Це відтворюється на гендерному дисбалансі у багатьох суспільних галузях та потребує глибокого вивчення та запровадження європейських норм демократії та гендерної рівності. Також важливим є урахування факторів та чинників, аналіз сформованих передумов, що впливають на вирішення представленості українських жінок в політичній еліті. Зокрема, інтерес представляє вивчення гендерних стереотипів. За оцінками фахівців, серед вітчизняного електорату наявною є певна гендерна “індиферентність” стосовно керівних посад політичних партій та об’єднань: “На думку більшості виборців, лідер партії має бути наділений певними чеснотами, здібностями та вміннями, ніж бути тільки представником певної статі” [3, с. 13].

Звичайно, досягнення гендерної рівності у політичній сфері і в суспільстві загалом є складним процесом та потребує певного часу. Основними акцентами цього процесу мають бути: послідовність; уникнення обмеженості лише “антидискримінаційного характеру”; позитивний досвід досягнення “дійсної рівності” як рівності можливостей, доступу до можливостей та рівноцінності результатів.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Парламенти світу вже майже на чверть складаються із жінок – дослідження. URL: <https://50vidsotkiv.org.ua/parlamenti-svitu-vzhe-majzhe-na-chvert-skladayutsya-iz-zhinok-doslidzhennya/>

2. У штаб-квартирі ООН розповіли, скільки жінок-міністерок в урядах країн світу. URL: <https://50vidsotkiv.org.ua/u-shtab-kvartiri-oon-rozpovili-skilki-zhinok-ministerok-v-uryadah-krayin-svitu/>
3. Участь жінок у політиці та процесі прийняття рішень в Україні. Стратегії впливу. Український жіночий фонд. Київ. 2011. 41 с. URL: <https://www.osce.org/uk/odihr/85975?download=true>

Л. М. Радченко
доцент кафедри політичних наук,
публічного управління та адміністрування
НПУ імені М. П. Драгоманова,
кандидат політичних наук, доцент
(м. Київ)

ПРОБЛЕМИ ВЗАЄМОДІЇ МІЖ ГРОМАДЯНСЬКИМ СУСПІЛЬСТВОМ УКРАЇНИ І СТРУКТУРАМИ ЄС

Одним із головних елементів розвитку демократичної держави в сучасній Україні є наявність громадянського суспільства. Основою його становлення є вираження і захист важливих потреб та інтересів особи, а також налагодження соціального зв'язку між людьми. Питання про наявність чи відсутність громадянського суспільства в українській державі є досить актуальним на сучасному етапі державотворення. Громадянське суспільство утворює не держава, а її громадяни. Свідченням існування його зрілості є визначення індивідами своїх потреб та здатності їх задовольнити спільними зусиллями. Громадянське суспільство передбачає визначення пріоритетності та цінності індивіда, його прав і свобод, захист його інтересів та потреб, а також створення відповідних механізмів для цього. Таке суспільство сприяє розвитку плюралізму, соціальної справедливості, ефективної політики.

Головні вектори побудови громадянського суспільства в сучасній Україні можуть бути наступними: створення реальних механізмів впливу пересічних громадян на рішення влади; розширення політичної участі і політичної активності; підвищення рівня політичної культури населення; обмеження впливу держави на діяльність громадських організацій, рухів тощо; налагодження механізмів зворотного зв'язку між державою та суспільством; дійсний захист прав і свобод людини і громадянина; сприяння відкритості суспільства; розвиток політичної освіти і патріотичного виховання молодого покоління та ін.

Країни Західної Європи вже пройшли етап становлення громадянського суспільства, яке знаходиться на вищому рівні, ніж в Україні, тому потрібно запозичувати їх досвід для побудови української демократичної держави. Як зазначає В. Співак, становлення громадянського суспільства у європейських державах